

Knut Fougner
Harald Løvenskjolds vei 45
0760 OSLO

Trondheim, 05.06.2018

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2018/3935

Saksbehandler:
Marit Doseth

Avgjørelse i klagesak - søknad om dispensasjon for oppføring av solcellepanel

Det vises til klage på vedtak fattet av Ytre Hvaler nasjonalparkstyre den 15. desember 2017 hvor det ble gitt avslag på søknad fra Knut Fougner om oppføring av vindturbin på hans hytteeiendom på Kirkøy i Ytre Hvaler nasjonalpark.

Miljødirektoratet tar ikke klagen til følge. Det er lagt vekt på at vindturbinen alene eller sammen med andre liknende inngrep kan være i strid med verneformålet og påvirke verneverdiene nevneverdig, jf. naturmangfoldloven § 48 første ledd og at styret under enhver omstendighet hadde anledning til å avslå søknaden etter denne bestemmelsen.

Bakgrunn for saken

Knut Fougner søkte den 21. september 2017 om tillatelse til å etablere solcelleanlegg på sin hytte som ligger hundre meter innenfor hundremetersbeltet på Kirkøy i Hvaler nasjonalpark.

Det ble i e-post datert 29. november 2017 i tillegg søkt om å få oppført en vindturbin slik at både sol og vind kan benyttes til strømproduksjon. Vindturbinen som ønsket oppført opplyses å være av typen Windflower 1000, en 1KW vindturbin med fem armer på ca. en meter. Total radius på turbinen vil derfor være ca. 2 meter. I følge søknaden skal turbinen monteres langs en gavelvegg og vil ha omtrent samme høyde over mønet som en TV-antenne. Fargen er hvit og turbinen opplyses å være stillegående.

Ytre Hvaler nasjonalparkstyre behandlet søknaden i møte den 15. desember 2017. Styret ga tillatelse til montering av solcellepanel på hyttas tak, men avsto søknaden om oppføring av vindturbin. Ved hytta er det en mye brukt tursti og mellom hytta og sjøen er det flotte svaberg som benyttes av allmenheten. Styret mente at både støyen og turboens bevegelser vil kunne være forstyrrende for friluftslivet som utøves i området.

Klagen

Knut Fougner påklagde vedtaket i brev datert 28. desember 2017. Klager mente at styret overdrev vindturbinens betydning for omgivelsene. Det ble vist til at turbinen ikke er høyere enn ei flaggstang

og ikke vil skille seg nevneverdig ut fra vanlig aktivitet som foregår på hytta. Klager mente at turbinen ikke ville ha noen visuell virkning fra sjøen da avstanden er for stor.

Siden montering av solceller på hyttetakets vestside ikke var problematisk for nasjonalparkstyret, mente klager at heller ikke oppføring av vindturbin kunne være det. Det ble vist til styrets begrunnelse for hvorfor montering av solcelleanlegg på takets vestside var greit, blant annet at vegetasjonen på sørvestsiden skjærer for en eventuell fjernvirkning fra sjøen og beliggenheten som vender fra turstien gir mindre forstyrrelser for turgåere.

Klager mener at de som benytter området mellom hytta og sjøen har oppmerksomheten rettet mot sjøen og at vindturbinen derfor ikke reduserer opplevelsen av kystlandskapet for turgåere i nasjonalparken.

Når det gjelder en mulig presedensvirkning av en tillatelse, så må hvert tilfelle vurderes individuelt mener klager. Siden kostnaden med å etablere solceller og vindturbiner er store, antar klager at pågangen av folk som ønsker å etablere dette vil være minimal. Klager mener at vindforholdene på hans eiendom gjør stedet særskilt godt egnet, samtidig som konsekvensene er minimale for brukerne av området.

Forberedende klagebehandling

Klagen fra Fougner ble behandlet av nasjonalparkstyret i møte den 16. mars 2018.

Styret mente det er mange hytter som ligger slik til i nasjonalparken at de er godt egnet for energiproduksjon ved bruk av vindturbiner, ikke bare området ved klagers hytte. Sannsynligheten for en uheldig presedensvirkning vil derfor absolutt være tilstede ifølge styret, særlig siden det er fokus på smart energi på Hvaler.

Det vises også til forvaltningsplanen hvor det heter at *"nye tiltak skal vurderes i et langsiktig perspektiv, slik at man unngår mange små endringer til sammen og over tid gir vesentlige endringer i landskapets art eller karakter"*.

Styret er ikke enig med klager i at vindturbinen ikke virker visuelt forstyrrende i kystlandskapet med sine vedvarende bevegelser av propellene. Dette kan etter styrets mening medføre at den samlede belastningen blir for stor. Det vises til at det bare gis dispensasjon når det er et nødvendig behov og tiltaket har liten innvirkning på verneverdiene i nasjonalparken. Styret mener tiltaket er i strid med verneformålet og at en dispensasjon vil kunne gi en uheldig utvikling i nasjonalparken. Det er derfor etter styrets mening ikke grunnlag for å gi dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48.

Saken ble sendt over til Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

Miljødirektoratet sin vurdering av saken

Klageinstansen kan prøve alle sider av en sak, jf. forvaltningsloven § 34. Klageinstansen kan treffe nytt vedtak i saken eller oppheve vedtaket og sende saken tilbake til underinstansen for helt eller delvis ny behandling.

Det klages over manglende tillatelse til oppføring av vindturbin på hytteeiendom på Kirkøy i Ytre Hvaler nasjonalpark.

Klagen behandles etter verneforskriften for Ytre Hvaler nasjonalpark og naturmangfoldloven.

Det vises til nasjonalparkstyret sin saksutredelse for vurdering av de miljørettslige prinsippene.

Formålet for vernet med Ytre Hvaler nasjonalpark er å:

- bevare et egenartet, stort og relativt urørt naturområde ved kysten av sørøst-Norge
- bevare et undersjøisk landskap med variert bunntypografi
- bevare økosystemer på land og i sjø med naturlig forekommende arter og bestander, kystlandskap med sjøoverflate og havbunn med korallrev, hard- og bløtbunn

Allmenheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

I følge verneforskriften § 3 pkt.1.1 er det forbud mot inngrep av enhver art i nasjonalparken, herunder oppføring av varige eller midlertidige bygninger, anlegg og innretninger. Verneforskrifta har ikke noen dispensasjonsbestemmelse som åpner for oppføring av denne typen innretninger og en eventuell tillatelse må hjemles i den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48 første ledd, første alternativ.

Dispensasjon etter denne bestemmelsen kan finne sted dersom det omsøkte tiltaket ikke strider mot verneformålet og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Ingen har krav på dispensasjon selv om vilkårene er oppfylt, det er opp til forvaltningens frie skjønn om dispensasjon skal gis. Av forarbeidene fremgår det at terskelen for å gi dispensasjon skal være høy og i utgangspunktet fange opp uforutsette og spesielle tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Hvorvidt oppføring av vindturbinen isolert sett er i strid med formålet som blant annet er å bevare et egenartet, stort og relativt urørt naturområde ved kysten av sørøst-Norge jf. verneforskriften § 2, er usikkert. Det er imidlertid forvaltningens oppgave å forhindre en bit for bit utvikling som på sikt vil kunne bygge ned nasjonalparken eller deler av denne. Og selv om vindturbinen alene ikke er i strid med verneformålet og en tillatelse heller ikke vil skape presedens, kan nasjonalparkstyret likevel velge å avslå søknaden da ingen har krav på dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48 første ledd.

Det heter i forvaltningsplanens kapitel 3.1.10 om infrastruktur og andre tekniske grep at *"Nye tiltak skal vurderes i et langsiktig perspektiv, slik at man unngår at mange små endringer til sammen og over tid gir vesentlige endringer i landskapets art eller karakter"*. Det vises også til retningslinjene i forvaltningsplanen som sier at vernet skal være strengt og at brukerinteressen skal avveies mot inngrepets innvirkning på landskapet og verneverdiene ellers. Det legges til grunn at hytta i foreliggende tilfelle kan ha en annen energitilførsel som ikke på samme måte påvirker landskapet og andre verneverdier som en eventuell vindturbin i foreliggende sak.

Allmenhetens muligheter for utøvelse av friluftsliv i nasjonalparken er også en del av verneformålet og en viktig del av friluftslivet er ofte opplevelsen av stillhet, ro og fravær av menneskeskapte

mekaniske forstyrrelser. Vindturbinens evige bevegelser, støy eller størrelse kan alene eller sammen stride mot verneformålet eller påvirker verneverdiene.

Vedtak:

Klagen fra Knut Fougner tas ikke til følge. Ytre Hvaler nasjonalparkstyre sitt vedtak datert 15. desember 2017 stadfestes. Miljødirektoratet sin avgjørelse er endelig og kan ikke påklages.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Olav Nord-Varhaug
seksjonsleder

Marit Doseth
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:
Ytre Hvaler
nasjonalparkstyre
Fylkesmannen i Østfold
Hvaler kommune